TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	240 K
Félévre	120 K
Negyedévre	60 K
Egy hóra	20 K

Egyes szám ára 80 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilityeva(Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELÉVEL.

Nagybecskerek, 1920. XLIX. évfolyam, 8. szám. Kedd, január 13.

Kisebbségek

védelméről készülnek törvények a diplomácia műhelyében, de mi boldognak valljuk azt a nemzetet, amelynek tiszta liberalizmusa minden paragrafusba szorított törvényt feleslegessé és nélkülözhetővé tesz. Ezt a kérdést is kizárólag a történelmi tanulságok távlatából szabad és lehet elbírálni, a történelem pedig azt tanitja, hogy minden fajnak és minden kulturális összeségnek egyetlenegy lobogó lelke van, amelyet golyóval és karddal, mérgezett nyillal és törrel megölni, de még megsebesiteni sem lehet. Ősi jogok, amelyek az emberi öntudat megszületése pillanatában már ennek az öntudatnak szerves részei gyanánt jelentkeznek, mentesek az elmulás veszedelmétől, mint maga az összeség lelke. Olthatatlan Vesta-tüz ez, amelynek lángjai felett generációk kiválasztott papjai, sebezhetetlen manes-ek örködnek.

Lehet-e elpusztitani a nyelvnek azt a csodálatos zengését, amelynek ütemére dobog a gyermek szive? Lehet-e megsemmisiteni azt a kulturát, amely régen elaludt apák lényének legszebb, legértékesebb, soha ki nem hülő álmait foglalja magában? Céltudatos és bölcs-e az a politika, amely a testvért a testvértől elszakitani akarja, amely el tudja képzelni a léleknek oly metamorfozisát, hogy amit évszázadokon át megtanult szeretni, holnap — uj lélekkel, uj szemmel, uj érzéssel — gyülölni tudja? Az arc tud szinlelni, tud álarccá válni, de a lélek szónélküli, hangtalan vallomása minden védő álarc mögött is a régi marad.

Minél fejlettebb a vezető nép kulturája, minél nagyobb müvészetté tudja fejleszteni az emberi feladatok legnagyobbikát: emberek kormányzását, annál közelebb jut ennek az ősigazságnak a felismeréséhez. A törvény — emberi viszonylatok szabályozása az állam, a jogrend érdekében, de vajjon a tizparancsolat igazságai szorulnak-e arra, hogy külön törvénybe iktattassanak? A vezető nemzet eleven lelkiismerete legyen a kisebbségi törvény, az a megismerés, hogy az emberrel veleszületett jogtól senkit megfosztani nem lehet, hogy az itt érvényesitett szabadelvüség bensö békét, épitö munkát jelent s egyértelmü az ország rendjével és nyugalmával.

Évszázados küzdelmek, fájdalmas tévedések után a huszadik század uj világosságai fényében vajjon meglátják-e végre mindenütt ennek az ősigazságnak gigaszi konturjait?

Lloyd George nem tudja, hogy Amerika mit akar.

Genf, Lloyd George az alsóházban a török kérdésről a következőket mondotta:

— A török probléma megoldásához szükséges tudnunk, mit szándékoznak tenni az Egyesült Államok? Azt mondják nekünk, miért nem kötjük meg a békét Törökországgal oly módon, hogy elvesszük tőle mindazokat a területeket, amelyek nem kizárólag törökök. A legfőbb kérdés az, hogy mit fogunk tenni Konstantinápollyal és a szorosokkal. Ha ezek a kikötők nyitva lettek volna a mi hadi és kereskedelmi hajóink előtt, ez a háborut legalább két évvel megröviditette volna. A szorosokat azonban áruló módon elzárták előttünk. Ennek következtében nem viseltetünk bizalommal jelenlegi őrük iránt. De hogyan rendezzük a viszonyokat, ha nem ismerjük Amerika szándékait, ha nem tudjuk, hogy részt fog-e ebben venni, s ha igen, milyen mértékben? Franciaországnak, Angliának és Olaszországnak nagy külsö terhei vannak. Az egyesült Államoknak nincsenek külsö terhei, ezenkivül pedig óriási segélyforrásokkal rendelkeznek. A dolgok siettetése félreértést szülhetett volna Amerikában, mi pedig sulyt helyezünk aara, hogy az Egyesült Álamokkal jó viszonyban maradjunk. Az amerikai állásfoglalás nem látszik kielégitőnek. Ilyen körülmények között ugy véljük, hogy az Egyesült Államokra tekintet nélkül, jogunk van ahhoz, hogy Törökországgal megkössük a békét és el vagyunk határozva, hogy ezt, amint lehet, megcsináljuk. Az előzetes tárgyalások már megtörténtek és nagyon biztatóak.

Sándor régens utja.

Páris, január 11. (J. S. I) Őfensége Sándor trónörökös szerdán este Párisba érkezett, ahol Trumbits és Vesznity fogadták. A trónörökös szombaton utazik Párisból Belgrád felé.

Szerbia hadikárpótlása.

Belgrád, január 11. Az S. H. S. királyság delegáltjai és a francia miniszterelnök képviselője között tegnapelőtt fejeződtek be a Szerbia kártalanitására vonatkozó tárgyalások. Delegátusainknak az volt az álláspontja, hogy Szerbia az általános hadikárpótlásoknál az elsőnek vétessék tekintetbe. Franciaország azt kivánta tőlünk, hogy az 1920. évi termésből a felesleget neki engedjük át, de ebbe kormányunk nem egyezhetett bele. Erre a franciák elállottak ettől a követelésüktől. A szövetségesek tudvalevőleg 5 százalékot ajánlottak fel Szerbiának az általános hadikárpótlás összegéből, delegátusaink viszont 6 százalékot követeltek. A tegnapelőtti tanácskozáson hozták meg ebben a kérdésben a végleges döntést, amelyről Belgrádba mindeddig nem érkezett jelentés. Ha elfogadták delegátusaink javaslatát, akkor Szerbia hadikárpótlásának összege másfél milliárd frankkal emelkedik.

Nősülnek a cseh katholikus papok.

Prága, január 11. Sibor róm. kath. pap, aki a kath. papság közül elsőnek lépett házasságra, eddig 150 róm. kath. vallásu papot esketett össze.

Amerika és a békeszerződés.

Newyork, jan. 11. A „Daily Telegraph" tudósitója jelenti Newyorkból, hogy mindinkább valószinü egy oly kompromisszum létesitése a békeszerződés ratifikációjára vonatkozólag, amely az összes pártokat ki fogja elégiteni. A mérsékelt irányzat hivei ugy látszik győzni fognak Lodge szenátor hiveivel szemben.

Halálos autószerencsétlenség Temesvárott.

— Agyongázolt volt lapkiadó. —

Temesvár, jan. 11. Temesvár egyik legforgalmasabb utvonalán, a Hunyadi-hidhoz vezető uton halálos kimenetelü autószerencsétlenség történt szombaton, f. hó 10-én délben. Egy butorkocsi, több parasztkocsi és egy nagy sárga autó összetalálkoztak. Hogy a soffőr elkerülje a karambolt, felvezette autóját a Dioráma előtt a járdára. Itt haladt *Heim* Antal 79 éves nyug. postatiszt, a „Temesvarer Zeitung" sok éven át volt kiadója, aki a Belvárosból hazafelé igyekezett. Az autó teljes erejével meglökte és eldobta pár méternyire magától az öregembert. A soffőr ekkor már fékezett, de késő volt. A jármü rászaladt a szerencsétlenre, hasig maga alá temette és néhány méterre magával hurcolta. Heim koponyacsonttörést szenvedett. Mire bevitték a kórházba, meghalt. Nagy Károly soffőrt, aki Nagyváradról érkezett autón Temesvárra, öccsével együtt letartóztatták, a gépkocsit lefoglalták. Kiderült, hogy a soffőrök ittasak voltak a szerencsétlenség alkalmával.

Konstantinápoly sorsa.

Belgrád, jan. 11. A „Politika“ közli: A „Gazette“ c. párisi lap közli a félhivatalos hirt, hogy Konstantinápoly és a tengerszoros nemzetközi lesz, Franciaország és Anglia fennhatósága alatt. Törökország uj székhelye Kis-Ázsiában lesz. A szultánt elismerik az összes mohamedánok fejévé és igy Konsiantinápoly megszünne az izlam fővárosa lenni.

LEGUJABB

A nagybecskereki jugoszláv sajtóiroda déli jelentései.

Pécs, jan. 11. Január 5-én felderitették egy titkos fehér gárda szervezetet, melynek tagjai tekintélyes pécsi magyar polgárok voltak. Szombat este letartóztatták Riffe alezredest a fehér gárdába való verbuválás miatt, továbbá a volt pécsi pénzügyigazgatót, mert Magyarországból pénzt kapott azon tisztviselők fizetésére, akik nem akartak szolgálatban maradni. A letartóztatottak amellett agitáltak, hogy a tisztviselők ne lépjenek Jugoszlávia szolgálatába. Egyiküknél iratokat és fogalmazványokat találtak és a fehér gárda rendeleteit. Megállapitást nyert, hogy Baranya védelmére védő csapatokat szerveztek, melyeknek a letartóztatott alezredes volt a főparancsnoka.

Felbontottak egy sirt a gradnulicai temetőben.

A csendőr titokzatos halála. — Nem mérgezés, hanem szervi szivbaj.

— Saját tudósitónktól. —

Nagybecskerek, jan. 11.

Megirtuk, hogy Stefánovics Lázó 24 éves városi csendőr négy héttel ezelőtt meghalt. Nemsokára rá a helybeli ügyészségre feljelentés érkezett Stefánovics édesanyjától, hogy fiát tejbe tett méreggel idegen női kéz tette el láb alól. Az ügyészség elrendelte a holttest exhumálását, amit szombaton, folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor tartottak meg a gradnulicai szerb temetőben.

Az exhumálásnál jelen volt Szabó Béla vizsgálóbiró, Fialovszky Béla dr. törvényszéki orvos és Magyar Károly dr. városi orvos. A család részéről résztvett azon az elhalt édesanyja. Miután a sirt felbontották, az orvosok megejtették a boncolást és konstatálták, *hogy nem mérgezés történt, hanem szervi szivbaj ölte meg Stefánovicsot.*

A felbontott sirnál meginditó jelenet játszódott le. A szerencsétlen édesanya, amikor a koporsót kinyitották, kezét tördelve igy jajgatott:

— Fiam, fiam, igy kell téged látnom!

Az orvosok megmagyarázták neki, hogy nincs semmi olyan jel, amiből mérgezésre lehetne következtetni. Az anya ugyanis azt hiszi, hogy fiának a kedvese adott be tejbe mérget. Ez azonban nem áll, mert Stefánovics, mint a nyomozás megállapitotta, halála előtt vörös bortól lerészegedett, ugy, hogy 24 órán keresztül rosszul volt. Kedvese, akivel vadházasságban élt, hogy csillapitsa a férj fájdalmait, tejet itatott vele, amit azonban az elrontott gyomru ember kihányt. Innen keletkezett a mérgezési pletyka.

Boncolás után ujra koporsóba tették a holttestet és elföldelték.

HIREK.

Esküvő. Fényes esküvő volt tegnap a nagybecskereki zsidó templomban. *Vági* Sándor helybeli gyógyszerész leányát: *Mariannét* vezette oltár elé *Heufeld* Frigyes, a Torontáli Agrárbank gabonaosztályának vezetője. Az esketési szertartást *Niedermann* Mór dr. rabbi tartotta, aki emelkedett hangu beszédet mondott a fiatal párhoz.

Uj cégvezető. *Löbl* Sándort, aki tizenhét év óta áll a Közgazdasági Bank szolgálatában és most mint leszerelt tiszt visszatért Nagybecskerekre, a bank cégvezetővé nevezte ki.

A nagybecskereki áll. polgári fiuiskolában f. hó 15-én az oktatás ujból megkezdődik. Igazgatóság.

A „Délvidéki földmivelők gazdasági egyesülete“ (Bauernverein) nagybecskereki fiókja vasárnap délután tartotta nagyszámu tag jelenlétében rendes évi közgyülését Wilhelm Jakab elnök elnöklete mellett. Az 1919. évi zárszámadás és az 1920. évi költségelőirányzat jóváhagyása után az üresedésbe jött választmányi tagságra egyhangulag Weiterschan Pétert választották meg.

Német gimnázium Verbászon. A „Pravda“ irja: A verbászi svábok aláirásokat gyüjtenek egy peticióra, ametyet a közoktatásügyi miniszternek fognak benyujtani. A peticióban azt kivánják' hogy a verbászi nyolc osztályu gimnáziumot, amelyben most kizárólag magyar nyelyven folyik az előadás, alakitsák át német nyelvü gimnáziummá és már február elsején német nyelven tartsanak előadást. A peticiókan többek között azzal is érvelnek, hogy a Bánátban, ahol a németek száma kisebb, mint a Bácskában, a sváboknak két némettannyelvü középiskolájuk van.

Adomány. *Fischer* Gyula olajgyári igazgató ur, édesanyja elhalálozása alkalmából 200 koronát az izr. hitközség szegényeinek, 200 koronát a nőegyletnek és 100 koronát a Maskil el dol betegsegélyző egyletnek adományozott. A hitközség, a nőegylet és a Maskil-egylet elnökségei hálás köszönettel nyugtázzák ezen adományokat.

Peteki Kovács sulyos beteg. Peteki Kovács Vilmos, a városunkban előnyösen ismert, kitünő festőmüvész napok óta sulyosan beteg. Még a mult hét keddjén rosszullét fogta el, ágynak dölt és öt napon keresztül állandóan nagymennyiségü vért hányt. Tegnapra már negyven fokra emelkedett a láza, ugy hogy a mentőket kellett kihivni hozzá, akik lakásáról a vármegyei közkórházba szállitották be a nagybeteg müvészt. Peteki tragikus esete városszerte nagy és őszinte részvétet kelt. Nagybecskereken való alig féléves tartózkodása alatt egymásután érik őt a sorscsapások. A multkoriban érzékenyen meglopták, utána szanatóriumba kerül szájmérgezéssel, majd a szemét operálják a kórházban és most ez a komoly betegség... Aradon lévő családjától teljesen elszakitva, szegényen, elhagyottan most csak egy kórházi ágy jut ki neki. Igazi müvészsors...

Lakáshivatal, amely lakás nélkül maradt. A „Pravda“ irja: Ismeretes, hogy egész Európában lakáshiány van, Laibach azonban a rekordot érte el ebben. A városban van egy ugynevezett „Lakáshivatal“, amely a lakások ügyeit intézi. Mig ezen hivatal százszámra rekvirált lakást és ellátta a lakásnélkülieket lakással, ő maga is kénytelen volt igen sürün változtatni hivatalos helyiségeit. Annyit költözködött ujabb hivatalos helyiségbe, mig végre beszüntette működését amiatt, mert nem tudott irodája részére helyiséget találni és igy az utcán maradt.

Vasutigazgatóságok Szabadkán és Nagybecskereken. Az ujvidéki „Deutsches Volksblatt“ irja: Kristan közlekedésügyi miniszter 5 vasutigazgatóságot szervezett és pedig: Belgrádban, Zágrábban, Laibachban, Szabadkán és Nagybecskereken. Zágrábban és Szabadkán az üzletvezetőségeket alakitották át vasutigazgatóságokká, Belgrádban és Laibachban már eddig is voltak direkciók, csak Nagybecskereken nem volt eddig ilyen szerve a vasutaknak.

Kun Béla titkárának elfogatása. Bukarest egy mulatóhelyén december 6 án Böhm Andor Jánost, Kun Béla volt titkárát, elfogták. A rendőrség már korábban értesült arról, hogy több magyar bolsevikinek sikerült Romániába átszökni, hol bolseviki propagandát fejtenek ki. Hosszabb kutatás és vizsgálódás után a legveszedelmesebb izgatót is kézre kerítették. Kun Béla tikárának személyében, kinél nagyobb összegü pénzt és fontos dokumentumokat találtak. Az utóbbiak tartalmát egyelőre még nem tették közzé.

Páris megnagyobbitása és szépitése. Párisból jelentik: A városi tanács legutóbbi ülésén Dausset tanácsos beszámolt azokról a nagy tervekről, amelyekkel nagyobbitani és szépiteni akarják Párist. A háboru előtti kulturprogrammot meg fogják valósitani. A városi tanács iskolákat, tüdőbeteg-szanatóriumokat fog épittetni. A párisi piacokat teljesen át fogják szervezni. Nagy ujitás lesz az uj vágóhid, amely kitünő hütőberendezésekkel lesz felszerelve. Olcsó lakásokkal gondoskodnak a szegényebb néposztályról. A gázgyárat átalakitják és a vizmüveket is nagyobb teljesitményre rendezik be.

Orvosi dijak Nagybecskereken. A nagybecskereki orvosok ez évben a következő orvosi dijakat számitják: 1. Minden nappali látogatás a beteg lakásán 40 K, éjjel ennek kétszerese. 2. Rendelés az orvos lakásán 30 K. 3. Orvosi consiliumoknál minden orvos részére, a háziorvos részére is 80 K. 4. Orvosi bizonyitvány kiállitása 30 K. Orvosi látlelet kiállitása 50 K. 6. Orvosi életbiztositási bizonyitvány kiállitása az orvos lakásán 20.000 K-ig 50 K, 20.000 K-n felül 100 K, a fél lakásán ezen dijon felül a megfelelő látogatási dij. A 6. pontban foglalt közlemény szolgáljon egyuttal hivatalos tudomásul a helybeli összes életbiztositási főügynökségeknek.

Fejszével ment neki a szomszédjának. Kirtyánszki Milos 55 éves nagybecskereki gazdálkodót azzal gyanusitotta meg a szomszédja: Grubacski Zsiva 50 éves Csáki-utcai lakos, hogy birkáját agyonütötte. Emiatt Grubacski szombaton reggel fejszével ment neki Kirtyánszkinak, akit brutálisan elvert: a fejét beszakitotta, az arcát összetörte az oldalbordáit betörte. A szerencsétlen ember életveszélyes sérüléseit Fialowszky Béla dr. orvos kötözte be. Most a lakásán ápolják.

Kérelem. Kiutasitás folytán kénytelen voltam a város területét elhagyni, miért is felkérem pacienseimet, hogy hátralékos gyógykezelési dijaimat dr. *Tóth* Rezső meghatalmazott ügyvédemnél (Rákoczy-utca 2.) sziveskedjenek lefizetni. Dr. Awender Miklós.

Olcsó ruhát kapnak a franciák. Párisból jelentik: A francia kormány a ruhahiány enyhitése céljából már régebben olcsó férfiuhákat bocsátott áruba. Ennek az akciónak folytatásaként most egységes női ruhákat is készittett majd a kormány, amelyeket darabonkint 120 frankért fognak árusitani. A háboru tartama alatt a hadügyminisztérium sok szövetet gyüjtött össze, amelyeket most ily módon fognak fölhasználni.

Az izr. nőegylet bálja. Szombaton este zajlott le a Kaszinóban az izr. nőegylet bálja. A város előkelő közönsége vett részt rajta. A Kaszinó terme régóta látott már együtt olyan sok szép leányt és asszonyt, akiken a legragyogóbb toilettek pompáztak. A bál Ráez Péter muzsikája mellett a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott. Anyagilag is kitünően sikerült a mulatság és igy a jótékonyság oltárára tekintélyes összeg jut.

A nagybecskereki jótékony nőegylet Katalin estéje alkalmával a következő felülfizetések történtek:

Olvashatlan, Karátsonyi 18—18 K, dr. Neumann Gyula, Bergenthal 16—16 K, dr. Juliuszné, Dudvarszky Szilárdné 15—15 K, Eckstein János 14 K, Lowieser Gyula, Szabó Adolfné, dr. Szentiványi Ferenc 12—12 K, Vámos 11 K, Bukovácz, Klein, Tóth József, Somogyi András, Kirits, Goldberg Mihályné, Balázs Miksa, Boskovics S. J., Herzfeld Vilmos, Molnár Lajos, Edenburg Lajosné, Szabó Béláné, Kertész Ottóné, Ripka Imréné, Kocsis, Desewffy Dezsőné, Kollarich Gábor, Madarász Gusztávné, Bárány, Feodor Zsivkovics, Reisz Sándorné, dr. Laczkovics Gyula, Indrikovits Sándorné, Sander Mária, Wolf Bernátné, dr. Awender Miklós, Kadelburger Edéné, Popovics P. Szilárdné, Osztó János, özv. Winglerné, Wingler Ferenc, Major Hitsch, Haupt Béla, Sebestyén Károlyné, Paja Nikin, Weisz Mór, Jekan Dusán, Patai, Osztás György, Győry Gyuláné, Stefanovits Teofan őrnagy, Radivojevics kapitány, Kardos Imre, Szarka Béla, Kónya Antalné, Fehér Miklós, Benes Mihály, Stagelschmidt F., Novák Hedvig, Kelemen Péter, Giljum M., Wilhelm Ferenc, Sloga szerkesztősége, Grujics N., Krumenacker Károly, Azzota, Kovács drog., Pakay István, Vantsik Aladár, Wesp, Wehner György, Milivoj Golyan, dr. Kral Tamásné, Rózsa Géza, Schneller, Mesznik Vilma, Poroszkay Béláné, Králik Lászlóné, Bödcher Dezsőné, Sárossyné, Tebesz Jánosné, Schneider, Krausz Gyuláné, Ambrózy Istvánné, Eckstein Samuné, Lévay, Elekes Károlyné, Prokov Mitáné, Eleven Lajos, Bukovácz Pál, Schmidt Fülöp, Wilhelm Jakab, Molnár Lajosné, Kéler Ákosné, Fáy Andorné, Schwann Zsuzsanna, Glaszen Ferencné, Jovanovics Emilné, Szerb szövetkezet, Krizsanov János, Weisz Samu, Bukovácz János, Potven György, Tóth Lajosné, Magyar-Francia, Ferenczy István, Hegedüs Mór, Woogh, Kassovicz Mór, Frank Jakabné, Grün, özv. Brüll, Heller Mór, Zita Vencelné, Báró Mihályné, dr. Franz Zoltáné, Nikolics Mica, Szépfy Géza, Solymossyné, Sztaity V., Tóth István, Dienstl Emilia, özv. dr. Grandjean Józsefné, dr. Grandjean Jenő 10—10 K. (Folyt. köv.)

Az angol kormány.

Winston Churchill egy ideig huszárhadnagy volt az aldersboti helyőrségben, de ez a szolgálat nem felelt meg temperamentumának. A kubai felkelés hirére átkelt az Atlanti-óceánon, végigverekedte a felkelési és a spanyol katonai érdemkereszten kivül irói nevet is szerzett magának, a Daily Graphic-ban megjelent tudósitásaival. Néhány hónap mulva Churchill már utban volt India felé. A Malaka félsziget mohamedánjai fellázadtak és Anglia kénytelen volt negyvenezer embert küldeni Mad Mullah ellen. Churcill itt nem hiányozhatott. Indiából Afrikába ment Churchill, ahol Kitchener akkor foglalta el a mahdi birodalmát. Churchill természetesen részt vett a hires omdurmani lovasrohamban és természetesen tudósitásokat küldött a két hadjáratról a londoni lapoknak. A tudósitások nagy feltünést keltettek, nem csupán plasztikus irásmüvészetükkel, hanem azért is, mert Churchill igen élesen kritizálta Lockhart és főleg Kitchener hadviselését, — aktiv tiszt létére, ujonnan szerzett kitüntetéseivel mellén.

Emiatt a bur háboruban már csak haditudósító gyanánt vehetett részt Churchill, Mégis sikerültfogságba jutnia. Smuts tábornok fogta el, akivel később együtt ült az angol hadikabinetben Churchill. Néhány hét mulva kalandos módon szökött meg a fogolytáborból és két kötetben irta meg uti élményeit.

Elég változatos mult állott már Churchill mögött, amikor huszonötéves korában helyett kapott az alsóházban. De azért nem gondolt pihenésre. Előbb a konzervativ párt padjain ült, majd átköltözött a baloldalra és kiméletlenül kritizálta azt a kormányt, amelynek hive gyanánt jutott mandátumhoz. Hirtelen frontváltoztatása következtében sok támadás érte a fiatal politikust és Churchill támadásokkal felelt, nem mentegetődzéssel. Amellett megirta három kötetben atyjának, az imperialista politikusból pacifistává megtért Randolph Churchillnek életrajzát három kötetben: és ezek a kötetek az angol politikai történetirás legkiválóbb produktumaival állanak egy sorban. Rövid képviselői szereplése alatt irt egy nagyon érdekes regényt is és nem volt még harmincéves, amikor a liberális párt győzelmével a koloniális ügyek al-államtitkára lett. Ezt az állást csakhamar felcserélte a kereskedelmi hivatal elnökségével, majd pedig a tengerészet első lordjává lett.

Mindenütt aggódva fogadták az impetuózus Churchillt, aki mindenütt lázas, egészen szokatlan munkát fejtett ki és mindenütt olyan reformokat hozott, amelyek — beváltak. A haditengerészetben néhány hónap alatt felváltották a tradiciókat a német tudományos módszerek.

A háboru az admiralitás élén találta Churchillt. A fleet in being politikája, az a politika, amely az angol flotta nagy fölényével a kikötőkbe zárta a német hajóhadat és a német kereskedelmi hajókat, természetesen nem felelt meg Churchill temperamentumának. Churchill tehát előbb Antwerpen felmentésére szervezett bravuros gyorsasággal egy sikertelen felmentőexpediciót, majd a Dardanellákat akarta megostromolni hadihajókkal. Egynegyedmillió emberébe került az entente nak ez a kisérlet és a visszavonulás után Churchill kénytelen volt lemondani. Távozásakor nagy beszédben fejtette ki az ostrom meghiusulásának okait és ellenségei is elismerték, hogy tárgyilagosabban, teljesebb őszinteséggel nem beszélhetett volna saját hibáiról.

Egyidéig a nyugati fronton volt ezredparancsnok Churchill, azután Lloyd George visszahivta energikus munkatársát. Bár csak pénzügyminiszter volna Churchill, akkor talán örökös tevékenykedésével rendbehozná az államháztartást: sóhajtotta a pacifista New Statesman. Igy azonban Churchill a bolsevizmus ellen hirdetett keresztes hadjáratot és előbb Angliában akart önkéntes hadsereget szervezni az orosz tanácsköztársaság ellen, majd pedig talpraállitotta Kolcsak, Judenics és Denikin hadseregét. A bolsevizmus nagyobb ellensége a civilizációnak, mint a német militarizmus: erkölcstelenség volna hüvelyébe tolni a kardot addig, amig nem omlott össze az orosz tanácsköztársaság, hirdette Churchill akkor is, amikor magasra csaptak föl körülötte a pacifista hullámok. Az orosz proletárdiktatura elsősorban Churchillnek köszönheti jelenlegi nehéz válságát és Churchill ujabb hadügyminisztersége azt bizonyitja, hogy Anglia most már ingadozás nélkül fogja folytatni a küzdelmet Lenin országa ellen.

A kormány érdekes tagjai közé tartozik Sir Leo Chiozza-Money, a kincstári hivatal egyik alállamtitkárja. Chiozza-Money olasz családból származik. Genuában született és félig idegen létére vert gyökeret az angol politikában, mint a bonni születésü Milner viscount, akolonális ügyek minisztere. Chiozza-Money jeles statisztikus és exakt tudományos munkáért is megérdemelné azt a nevet, amelyet a politikai szereplés szerzett neki. Chiozza-Money nagy vagyon örököse és mégis a kollektivista termelési rendet hirdeti. De azért a liberális párt és nem a szociálisták táborában kért helyet, mert a szocialisták programmját és taktikáját nagyon dogmatikusnak tartja. Snowden lapjában, a Labour Leader-ben irt minden héten egy vezércikket és nagy szavak nélkül, azonban kiméletlen alapossággal birálta Anglia háborus gazdaságpolitikáját. Dolgozott Snowden-nek, aki a háboru alatt azt hirdette, hogy Elszász a németeket illeti meg és ugyanakkor dolgozott Lloyd George-nak is, sőt a háboru kitörése után titkári állást vállalt mellette és két éven át volt Lloyd George legközelebbi munkatársa. Chiozza-Money összeköttetése az angol miniszterelnökkel régi keletü. Gazdasági tanácsadója volt Lloyd George nak már tizennégy év előtt, amikor a politika szeszélye a kereskedelmi hivatal élére állitotta a liberális párt nagy szónokát és exakt tudásával támogatta Lloyd George-ot akkor is, amikor pénzügyminiszter korában kidolgozta „háborus" budget-jeit is — nyomor ellen és hires adóreformjat, Chiozza-Money élesen kritizálta a Lloyd George-kormány intézkedéseit az alsóházban, a szociálista lapokban és munka közben is, amikor együtt dolgozott Lloyd George-zsal. Ez az intim ellenséges vagy őszinte baráti viszony nagyon karakterisztikus Chiozza-Money-ra, Lloyd George-ra és az egész angol politikára.

(Vége.)

Üzlet-eladás!

Egy jó forgalmu 84

füszer- és csemegeüzlet

más vállalkozás folytán

azonnal eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

A nagybecskereki ügyészség érdekes foglya.

Aki Karlován álpatrulvezető volt. — Résztvett mint vörös katona a Szolnok melletti harcokban. — Elárulta a vöröseket, „fehérnek“ mondja magát.

— Saját tudósitónktól. —

Nagybecskerek, jan. 8.

A nagybecskereki ügyészségnek érdekes lakója van egy idő óta. *Alaburics* Milos 36 éves moholi ácssegéd ez, aki azzal van vádolva, hogy a torontálmegyei Karlova község határában rablásokat követett el. A magyarországi bolsevizmus idején is szerepet játszott a moholi ácssegéd: mint vörös katona szolgálatot teljesitett Kun Béla hadseregében, résztvett Szolnok mellett a vörösfehér harcokban, ahol elárulta a vörösek ágyuparkját és állásait.

Alaburics Milos esete, amely megérdemli a nyomdafestéket, a következő:

Még a mult év februárjában történt, hogy a karlovai határban egy 3 tagból álló álpatrul garázdálkodott. Négy-öt tanyát bejártak és mindenütt fegyvereket kutattak, közben erőszakoskodtak is, Bózsó Pál karlovai gazdától pedig négyezer koronát elraboltak. Ennek a bandának tagja volt Alaburics is, akinek állitólag egy őrmester adott uniformist. A vele volt két katonát is az őrmester adta volna mellé.

A karlovai kirándulás után az őrmester utiigazolványt adott Alaburicsnak, amivel Szegedig gyalog, onnan Budapestig vonaton ment. Itt elment a magyar hadügyminiszteriumba, ahol hadirokkantnak adta ki magát, akit a szerbek kiüldöztek. A hadügyminiszterium beutalta a ravasz Alaburicsot egy rokkant intézetbe. Ott volt május 6-ig Máj. 7-én fel akarta venni egy fizetési nyugtával a miniszteriumban a rokkantdiját. Ekkor a vörösek erősen razziáztak Pesten, Alaburicsot lefogták és a Liget-sori laktanyába vitték be, ahol egy ideig koplalt, majd fölcsapott vörös őrnek. Mint ilyen elment Szolnokra, ahol azonban — mint ő mondja — elárulta a fehéreknek az ágyuk állását, át is szökött a fehérekhez, akik kitüntették és megjutalmazták. Később egy ütközetben vörös fogságba került, fölvitték Budapestre, ahol a gyüjtőfogházban csücsült egy ideig. A vörösek haditörvényszék elé állitották és *tizévi fegyházra itéltek.* Augusztus 26 ig volt fogságban, ekkor kiszabadult, fölvette a pénzét a miniszteriumban és Bécsen, Cseh Szlovákián át okt. 12-én kalandos utazás után hazatért a bácsmegyei Moholra. Alig szállt le a vonatról, a csendőrség fülöncsipte és a februári torontáli rablásért bekisérte a nagybecskereki ügyészség fogházába. *Szabó* Béla vizsgálóbiró előtt hosszadalmas vallomást tett magyarországi kirándulásáról, a karlovai rablást tagadja, azt állitja, hogy be volt rugva, nem igen emlékszik már a dolgokra. Kommunista is csak kényszerből volt, ő szivvel lélekkel „fehér“

Az ügyészség rablás miatt megindította ellene az eljárást. Ügye nemsokára főtárgyalás elé kerül. A karlovai esetnél szerepelt 2 társának természetesen nyoma veszett.

Megjelent a

Grossbecskereker Hauskalender

1920.

89. évfolyam.

72

Hirdetmény.

Kanak község határában 2500 holdon gyakorolható, folyó évi január hó 10-én lejáró **vadászati jog** egymást követő további 6 évre **1920 január 20-án délelőtt 9 órakor** a községházánál bérbe fog adatni.

Feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Kanak, 1920 január 4.

57 **Elöljáróság.**

Az alibunári kir járásbiróságtól.

940—1919. Pk. sz. 58

Hirdetmény.

Az alibunári kir. járásbiróság közhirré teszi, hogy az állitólag elveszett következő okirat: a Steaua Takarék- és Hitelintézet Részvénytársaság petrei cég által 265. betétkönyvi szám alatt 4000 korona betevéséről kiállitott és Zsivku Trifu petrei lakos tulajdonát képezett betétkönyv megsemmisitése iránt az eljárást Zsivku Trifu petrei 67/1383. házsz. a. lakos kérelmére folyamatba tette. Ennélfogva felhivja az emlitett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Nagybecskereken megjelenő „Torontál“ cimü lapban történt harmadszori beiktatását követő naptól számitott egy év alatt az okiratot a biróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a biróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó ujabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánitani.

Alibunáron, 1919. évi december hó 20. napján.

Petrovics s. k., járásbiró.

Képviselőnknek, Rósa Géza urnak kiutasitása folytán ideiglenesen a vezetéssel ***Csath Nándor*** *urat biztuk meg.*

Bácsko-Potisko Prometno D. D. Óbecse.

81

Teljesen uj, modern, tölgyfa

hálószobabutor

azonnal eladó.

Megtekinthető minden nap délután Tomaseváczi-u. 10.

64

„Volta“ műszaki és villamossági R.-t.

Elvállal mindennemü villamos szereléseket. - Felszerel villamosmotorokat, generátorokat, házitelefonokat, háziosengőket és minden e szakba vágó munkálatokat.

Pontosan és hivásra azonnal eszközöl mindennemü javitásokat saját szakképzett szerelőivel.

Telefon 137. **Fő-utca (Kovács-féle ház.)** Telefon 137.

Gazdasági vámőrlőmalomba egy ügyes

molnár

azonnali belépésre felvétetik.

Jelentkezni lehet 73

Pajzs Gyula gazdaságában **Bocsár.**

Kifutó fiu

45 **azonnal alkalmazást talál.**

Közelebbit a kiadóhivatalban.

Elegánsan

butorozott szoba

esetleg teljes ellátással, csakis jobb családnál, lehetőleg Alexandrova (Hunyadi) ulica közelében, egy ur részére kerestetik. ∴ ∴

Becses ajánlatok az ár megjelölése mellett **„Elegáns lakás“** alatt e lap kiadóhivatalához küldendők. 68

Kifutó felvétetik

a „Becskereki Futár“ kiadóhivatalába

13 **Obilityeva (Zápolya) ulica 1. sz.**

Hirdetések felvétetnek a **„TORONTÁL“** kiadóhivatalában, **Zápolya utca 1. szám.**

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken. Kiadó: Pleitz Fer. Pál.